

Detekcja cząstek elementarnych

w eksperymencie MINOS

Krzysztof Wojciech Fornalski

Wydział Fizyki Politechniki Warszawskiej

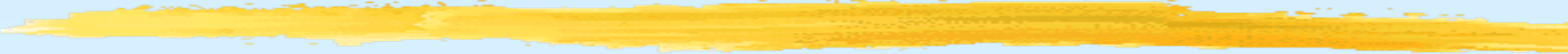
2006

Wstęp

- detektory
- budowa i typ scyntylatorów
- światłowody
- fotopowielacze
- kalibracja

Budowa detektorów - przypomnienie

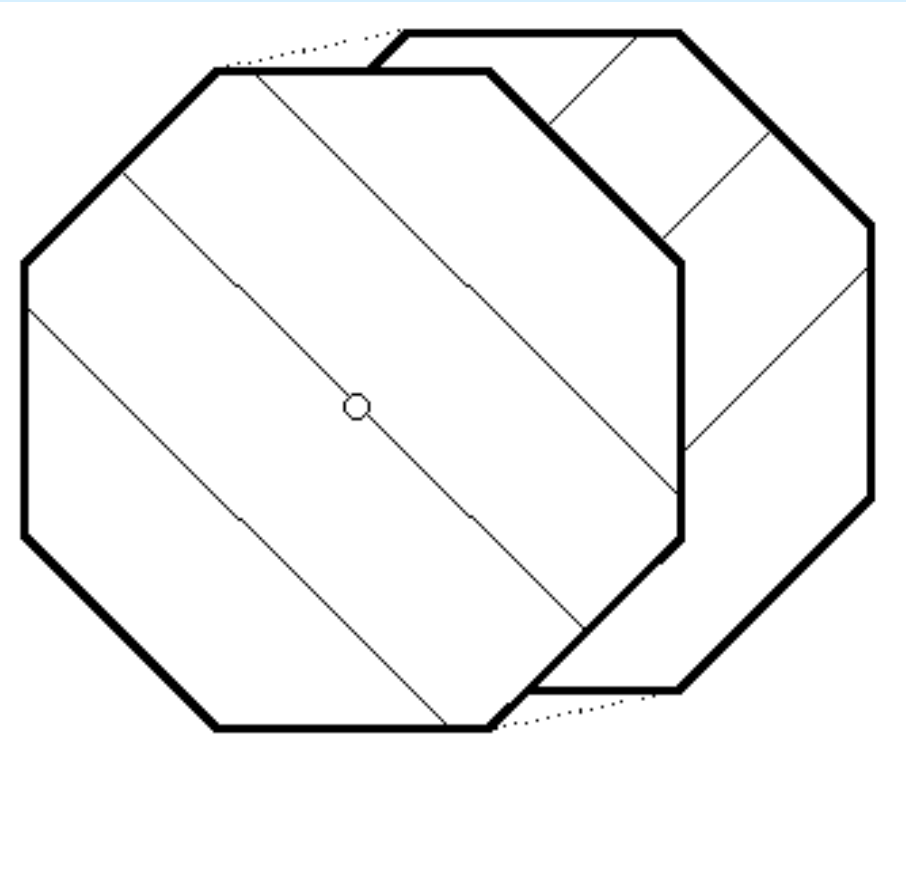

- oba detektory (ND i odległy o 735 km FD) posiadają bliźniaczo-podobną budowę
- wiele jednakowych warstw detekcyjnych
- jedna warstwa składa się z warstwy stali (grubość 2,54 cm) i stałego scyntylatora (grubość 1 cm) ułożonych naprzemiennie
- scyntylator jest przyklejany do płyty stalowej

Budowa detektorów - c.d.

kolejne warstwy
detekcyjne ułożone
są pod kątem 90°
względem sąsiadów
(obrót wzgl. osi
detektora)

Idea detektorów

- dzięki temu, iż kolejne plastry scyntylatora ułożone są prostopadle do siebie, przechodząca cząstka jednoznacznie zostawia informację o swym położeniu
- stąd można wyznaczyć jej tor
- ze znajomości wartości sygnału także energię
- szczegóły budowy na przykładzie dalekiego detektora podane dalej

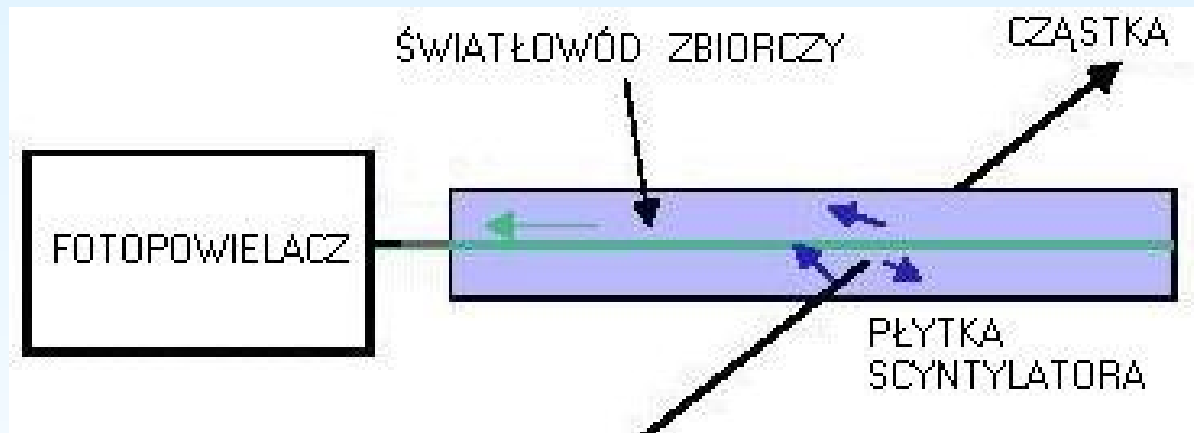
Budowa warstwy scyntylatora dla FAR

- składa się ze 192 pasków scyntylacyjnych (8 modułów)
- 1 moduł posiada 20 lub 28 pasków scyntylacyjnych
- długość modułu: w ND od 2,5 m do 6 m; w FD: maks. 8 m.
- w całym FD jest w sumie 100 000 pasków scynt.

Pasek scyntylacyjny

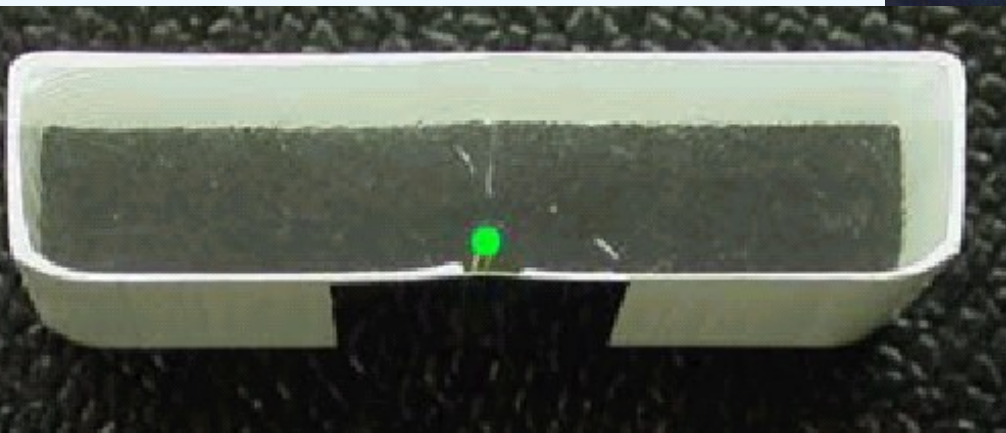
Przelatująca cząstka naładowana powoduje powstawanie fotonów, które następnie zbierane są światłowodem i przesyłane do fotopowielacza...

Powyższy przykład dla bliskiego detektora
Rejestracja mionów kosmicznych: 0,5 Hz

Pasek scyntylacyjny- c.d.

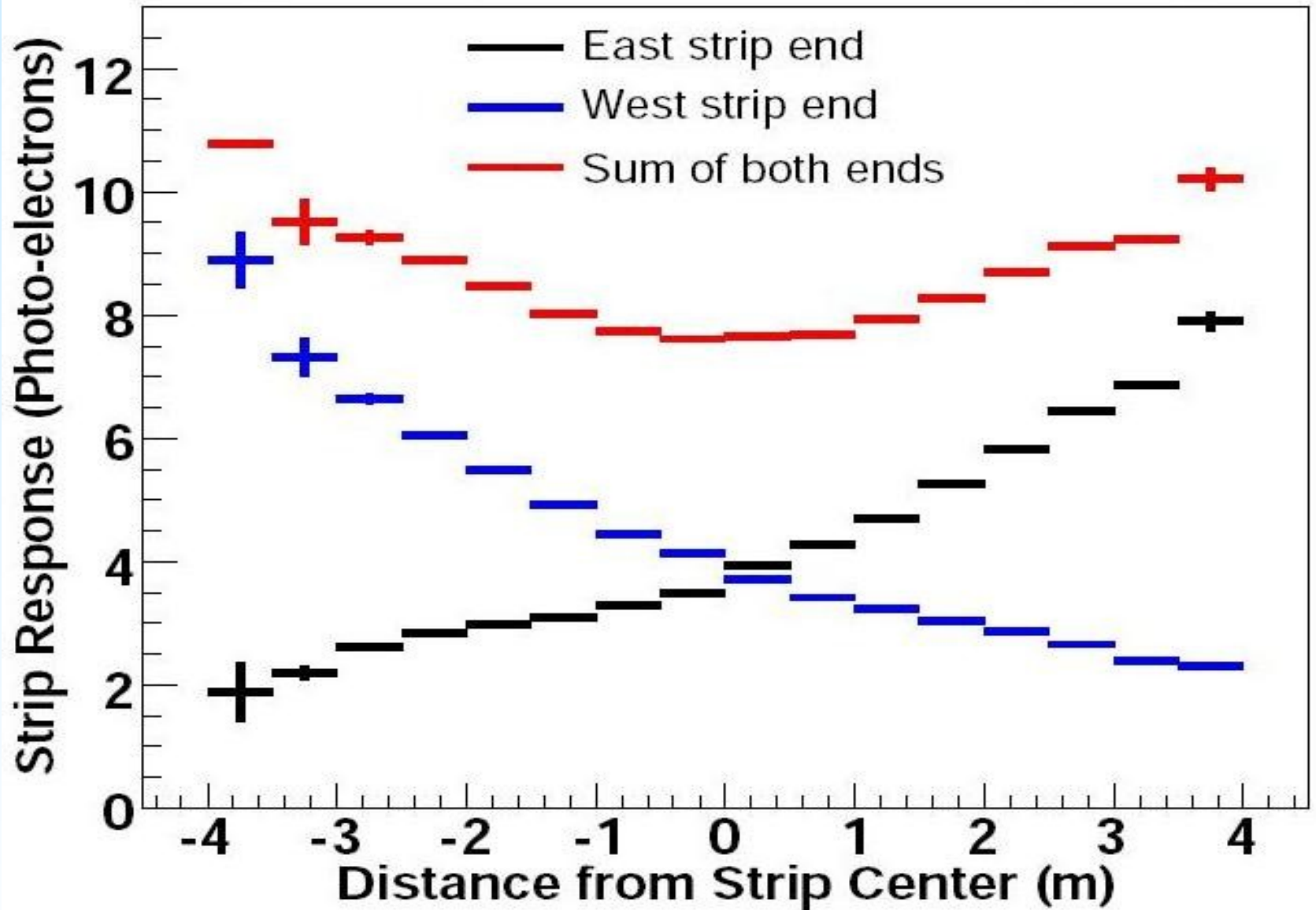
- polistyren w koszulce (0,25 mm) z dwutlenku tytanu
- rowkowe wyżłobienie (2mm) ze światłowodem w środku
- wymiary: grubość 1 cm, szerokość 4,1 cm i długość maks. 8 m

Pasek scyntylacyjny c.d.

- minimalna liczba fotonów wyjściowych wynosi średnio 4,7
- jeden pasek posiada 1 wyjście światłowodowe (dla ND) lub 2 symetryczne (FD)
- w ND na końcówce bez światłowodu znajduje się odblaskowa zaślepka

Average Response of 8 m Long Strips

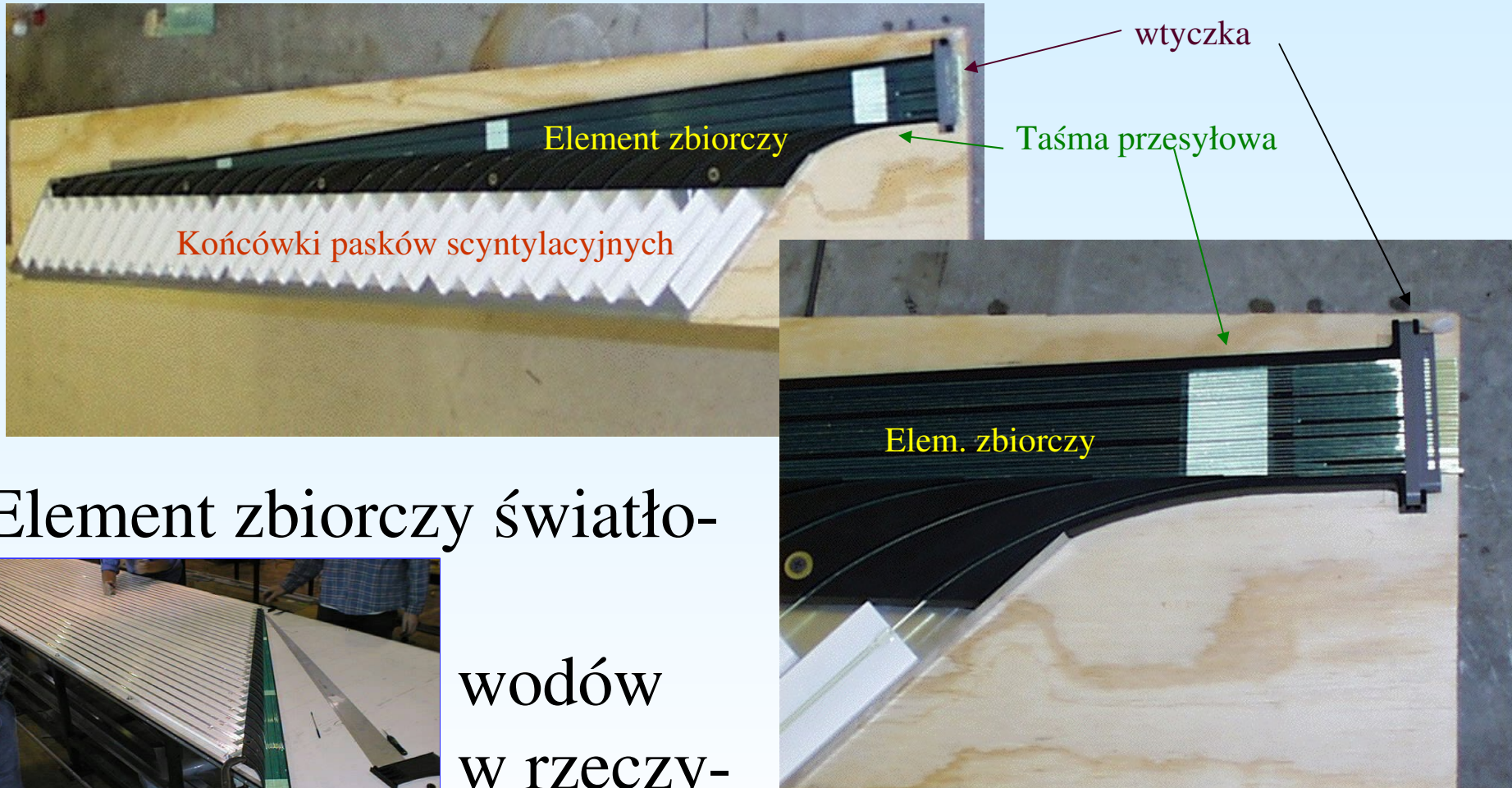

odpowieź scyntylatora w zależności od odległości przechodzącej

Światłowody WLS (wavelength-shifting)

- średnica 1,2 mm
- podwójna otoczka rdzenia światłowodu: warstwa wewnętrzna z akrylu (PMMA), a zewnętrzna z polifluoru
- rdzeń polistyrenowy izotropowy optycznie, typu „non-S” - łańcuchy polistyrenowe nie leżą wzdłuż światłowodu (bardziej przezroczysty, niż światłowody typu „S”)

Zbieranie sygnału

Element zbiorczy światło-

wodów
w rzeczy-
wistości

Schemat elementu zbiorczego światłowodów

warstwa stali
2,54 cm

do scyntylatora

przewody wyjściowe

PMT

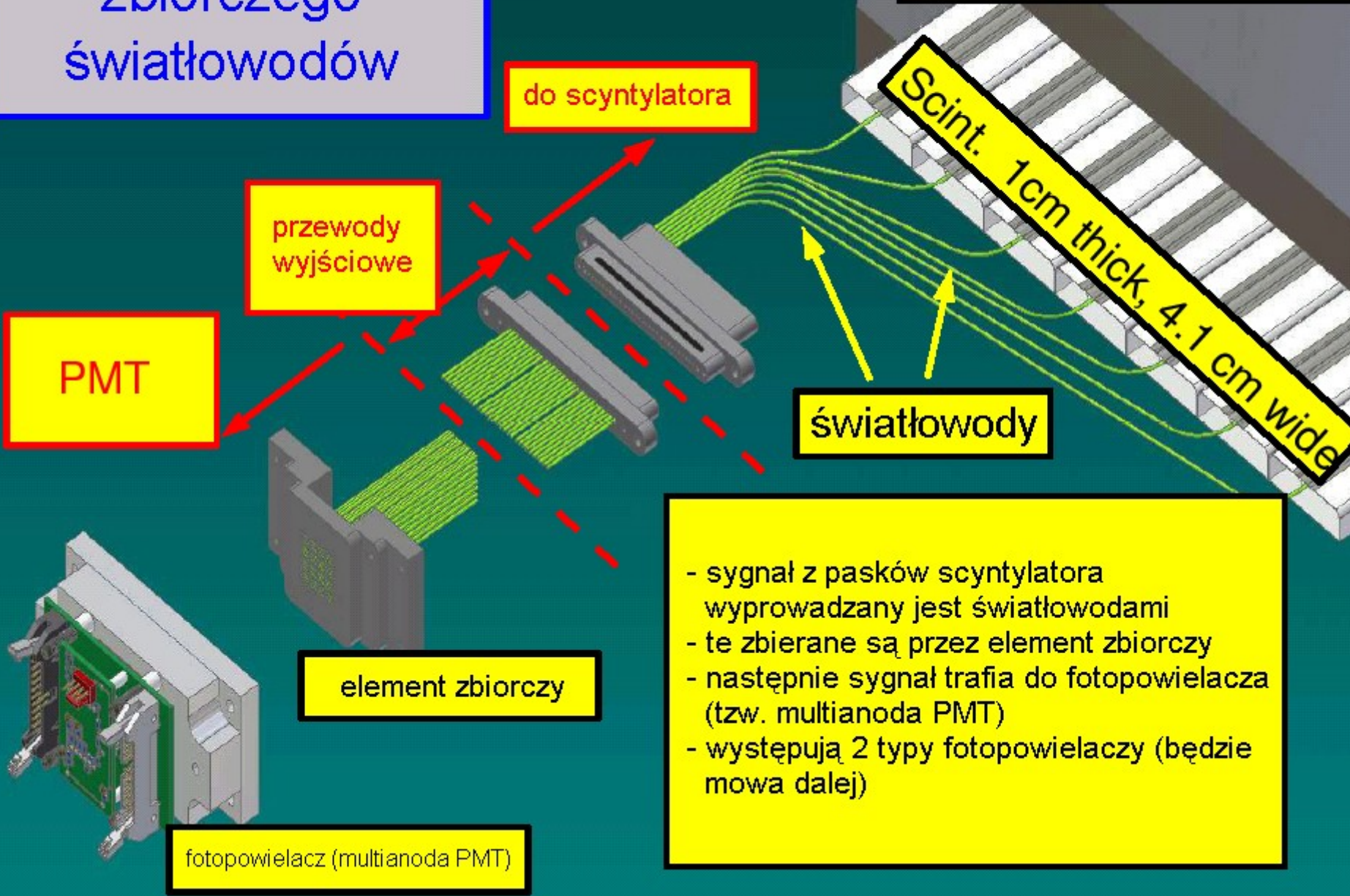
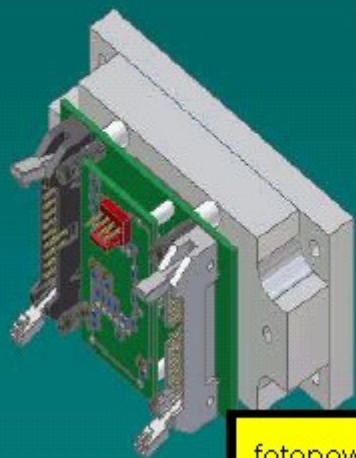
światłowody

Scint. 1cm thick, 4.1 cm wide

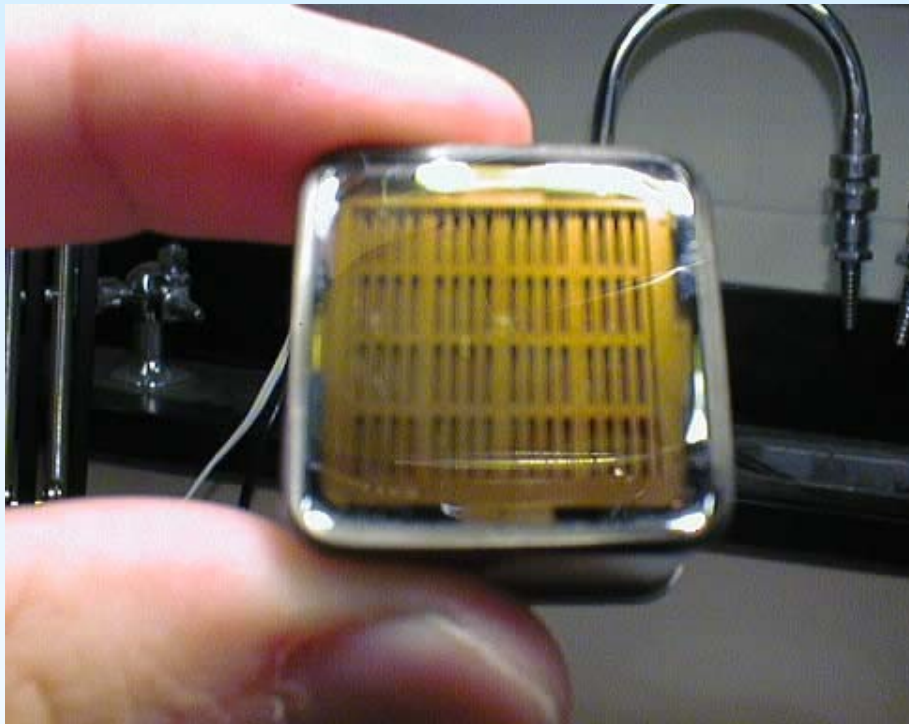
element zbiorczy

- sygnał z pasków scyntylatora wyprowadzany jest światłowodami
- te zbierane są przez element zbiorczy
- następnie sygnał trafia do fotopowielacza (tzw. multianoda PMT)
- występują 2 typy fotopowielaczy (będzie mowa dalej)

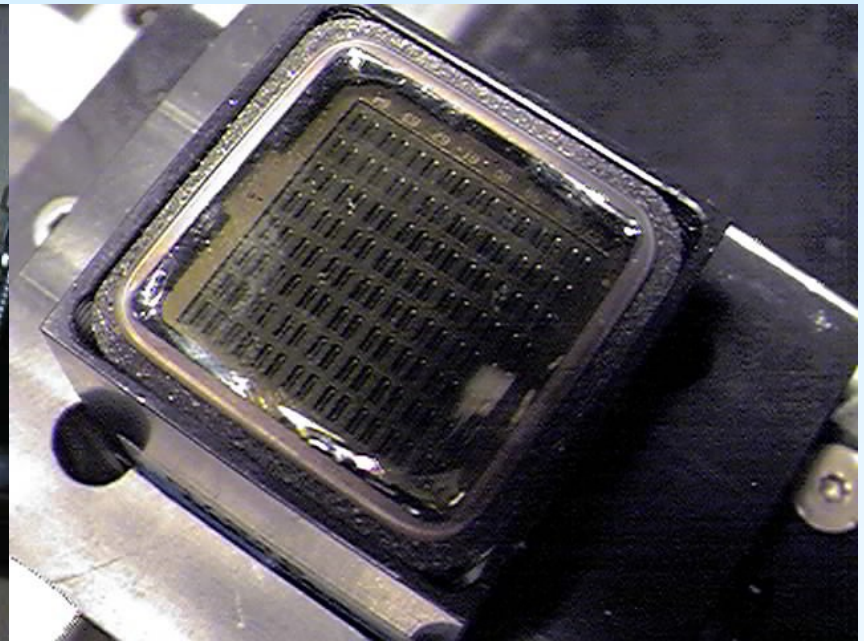
fotopowielacz (multianoda PMT)

Fotopowielacze M16 i M64 multianody PMT

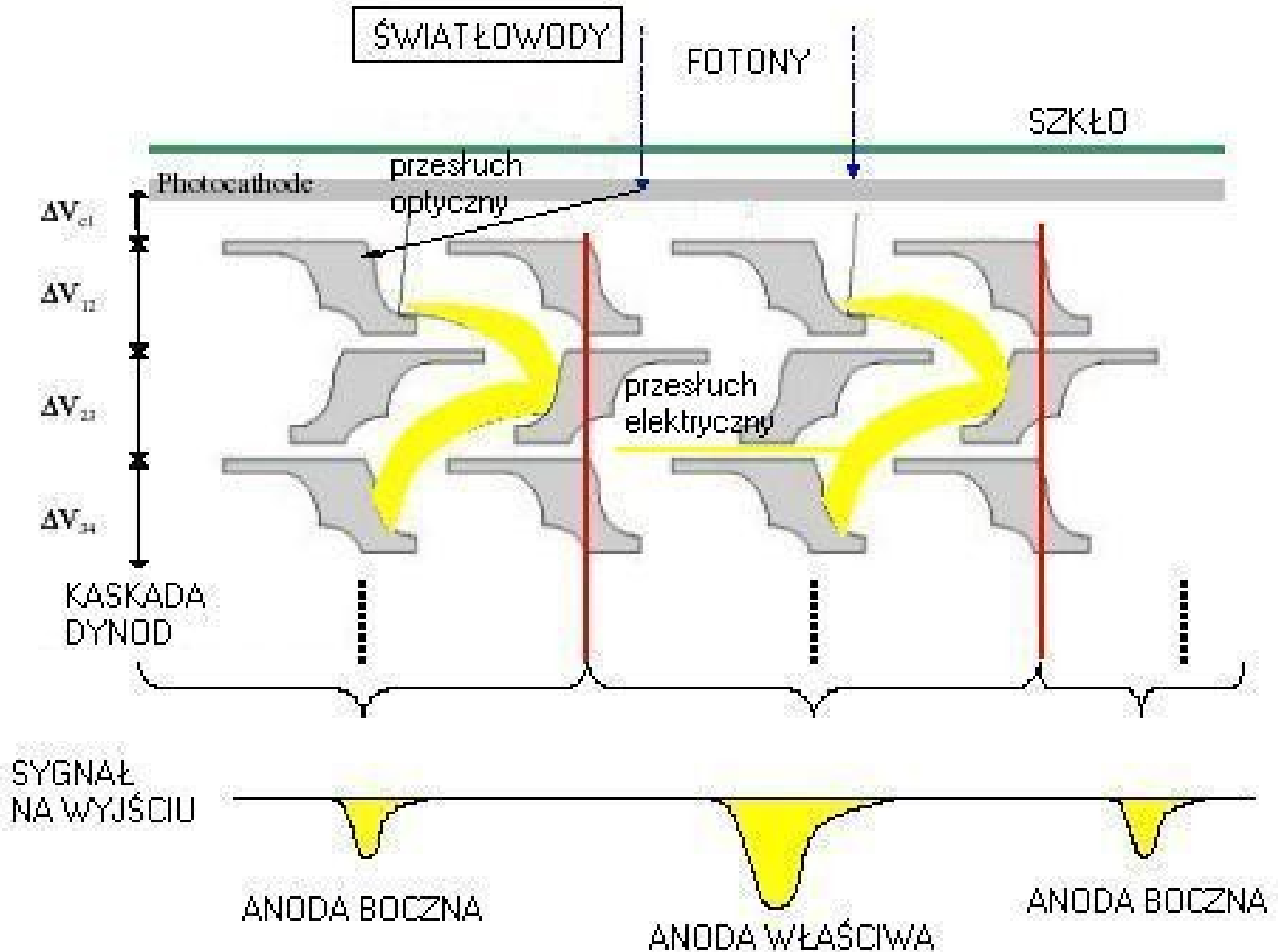

M16 PMT. Element stosowany dla
bliskiego i dalekiego detektora
daleki: 8 światłowodów na piksel.
bliski: 1 lub 4 światłowodów na piksel

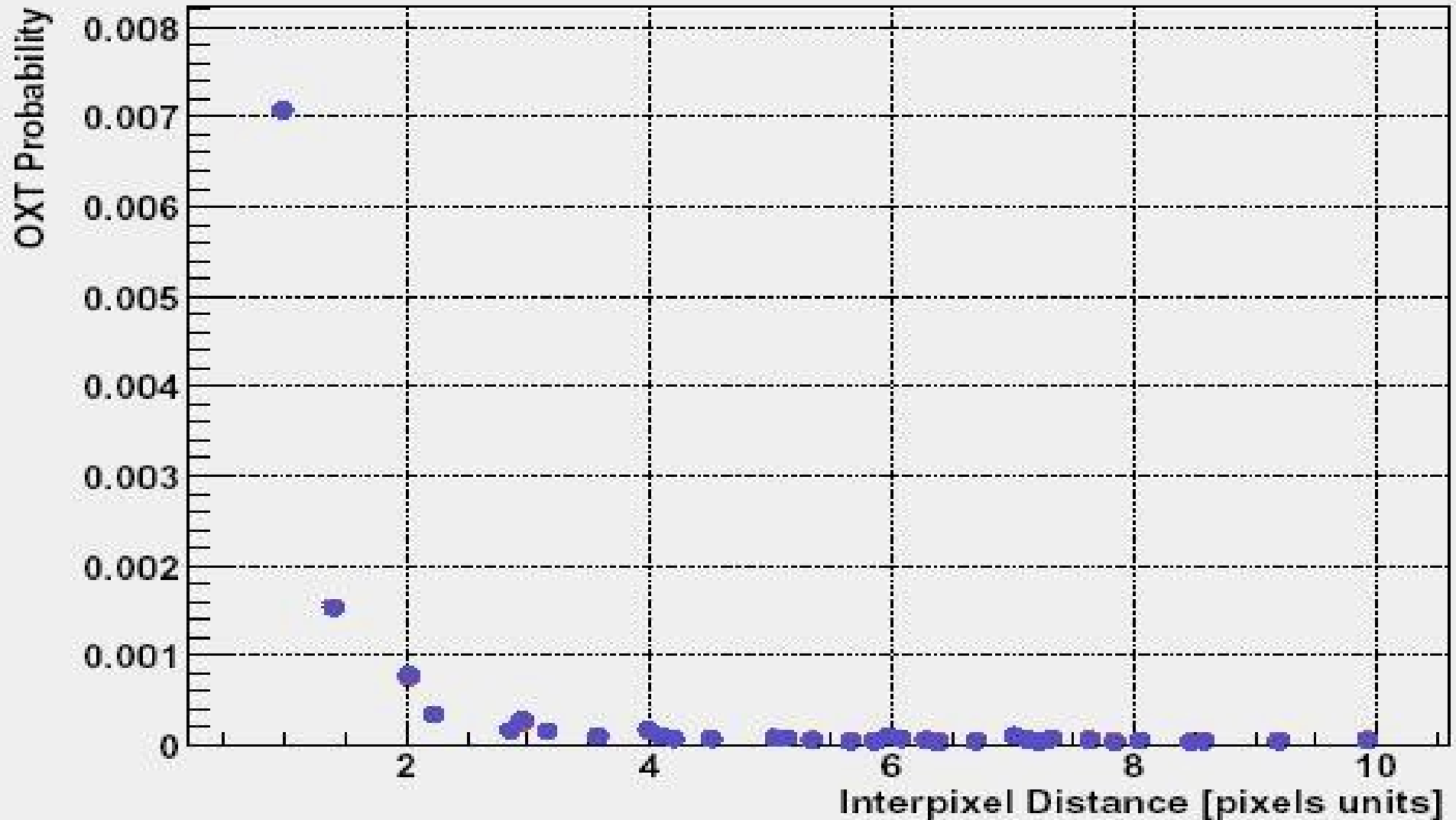

M64 PMT... Analogiczny do
M16, lecz oparty na macierzy
8x8 a nie 4x4. Używany w
bliskim detektorze

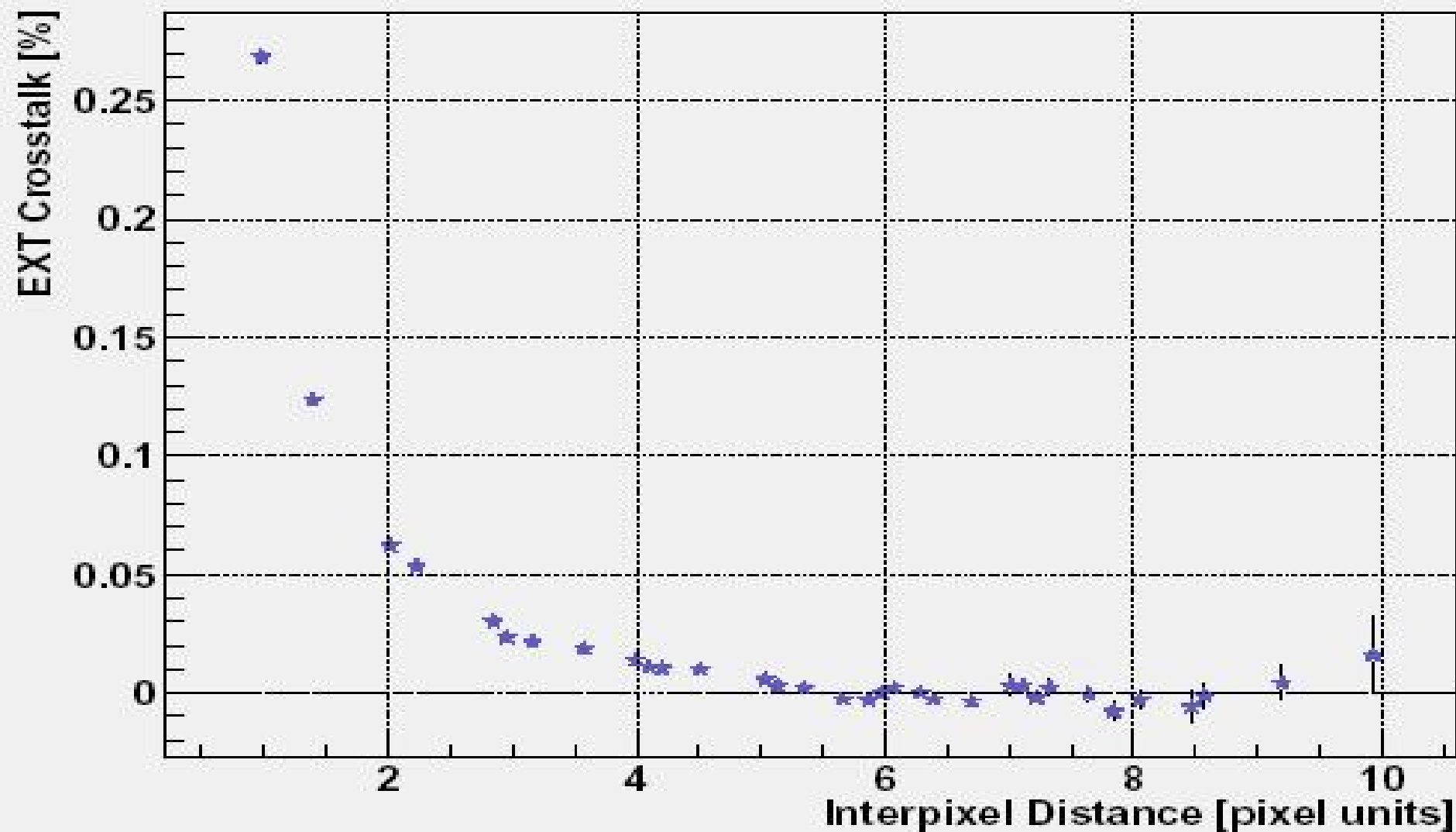
POWSTAWANIE PRZESŁUCHU (CROSSTALK)

Przesłuch optyczny

Przesłuch elektryczny

Kalibracja

- wyznaczenie krzywej odpowiedzi
- badanie wzmocnienia fotopowielaczy
- regularne monitorowanie drogi optycznej ze względu na mechaniczne i czasowe zmiany
- każdy z pasków scyntylicyjnych musi dawać tę samą odpowiedź dla jednakowego sygnału wejściowego, zarówno w ND jak i FD!

$$Q_{\text{corr}} = Q_{\text{raw}} \times D \times L \times S \times A \times M$$

- Q_{corr} - poprawny końcowy sygnał, na który składa się wiele czynników
- Q_{raw} - pierwotna (surowa) wysokość impulsu z paska scyntylicyjnego

$$Q_{\text{corr}} = Q_{\text{raw}} \times D \times L \times S \times A \times M$$

- D (d,t) - „poprawka dryftu”
 - kompensuje zmiany odpowiedzi scyntylatora, fotopowielacza i elektroniki ze względu na zmiany temperaturowe jak i starzenie się

d - nr detektora

t - czas

$$Q_{\text{corr}} = Q_{\text{raw}} \times D \times L \times S \times A \times M$$

- $L(d, s, Q_{\text{raw}})$ - „poprawka linearyzacji”
 - linearyzacja odpowiedzi sygnału kanału ze względu na wysokość impulsu
 - d - nr detektora
 - s - nr paska detekcyjnego (stripu)
- sygnał powinien być liniowy przy mniej niż ~100 fotoelektronach

$$Q_{\text{corr}} = Q_{\text{raw}} \times D \times L \times S \times A \times M$$

- S (d,s,t) - poprawka wyznaczana osobno dla każdego paska scyntylacyjnego
 - eliminuje różnice sygnału wyjściowego na różnych stripach przy tym samym sygnale wejściowym (w rzeczywistości każdy pasek daje nieco inną odpowiedź)
 - d - nr detektora
 - s - nr paska
 - t - czas

$$Q_{\text{corr}} = Q_{\text{raw}} \times D \times L \times S \times A \times M$$

- A (d,s,x) - „poprawka pochłaniania”
- tyczy się stopnia pochłaniania światła w zależności od pozycji przechodzącej cząstki
d - nr detektora; s - nr paska; x - pozycja
- M (d) - „scale factor” - czyli skaluje wysokość impulsu dla obydwu detektorów

Run: 32133, Snarl: 97235, Slice: 1(/1), Event 1(/1)

Reco

#Trks: 1

#Shws: 2

q/p: -0.517 +/- 0.034, p/q: -1.935

TrkRangeEnergy: 2.042 RecoShwEnergy: 0.196

Vtx: -0.52, -2.42, 6.20

Truth

N/A

N/A

N/A

N/A

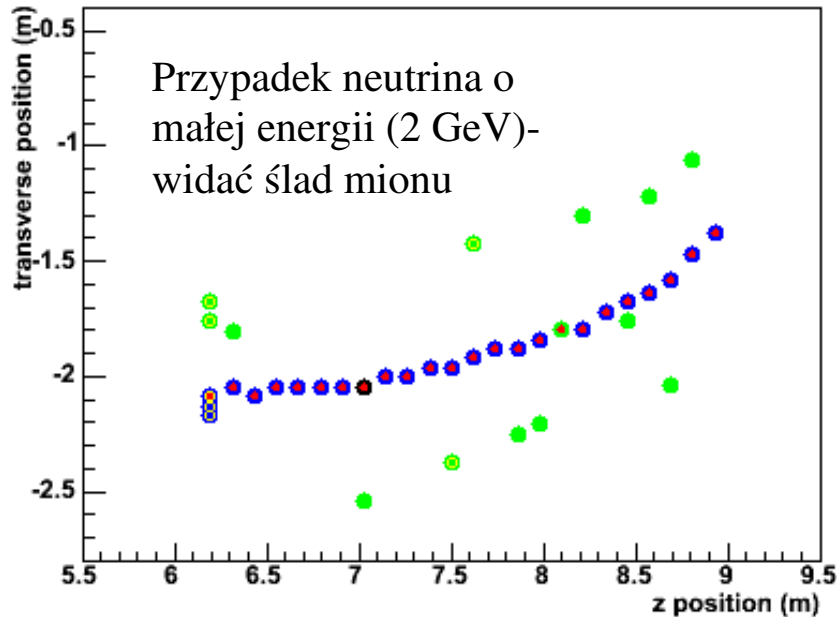
N/A

N/A

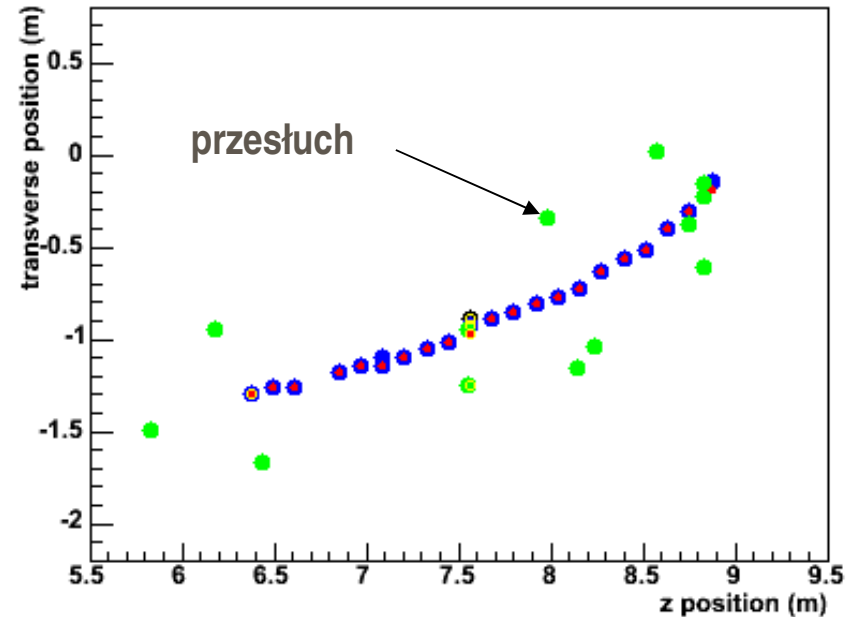
Ignore	Previous Pass		Next Pass	
NuMu	Step Back		Step Forward	
NuE	Prev Slc	Next Slc	Prev Evt	Next Evt
NC	Prev MC	Next MC	Skip to... Run,Snarl...	AutoMatch
CC	Refresh	Logo? Clusters?	Print	Quit

Reco	●	Summed NPEs < 2.0				
	●	2.0 < Summed NPEs < 20.0				
	●	Summed NPEs > 20.0				
	●	Reconstructed Track Hit				
	○	Reconstructed Shower Hit (cyan=EM)				
Truth	—	e	—	μ	→	initial ν
	—	p	—	n		
	—	π ^{+/-}	—	π ⁰		
	—	K ^{+/-/0}	—	γ		
	—	τ	---	final ν		

Transverse vs Z view - U Planes

Transverse vs Z view - V Planes

Dziękuję za uwagę

www.fuw.edu.pl/~minos

fornalski@knf.pw.edu.pl